

впровадження інноваційних технологій допомагають нормалізувати освітній процес, аби не втратити гідне місце на європейському ринку.

Література:

1. Вінтоняк О. Розвиток фахової передвищої освіти за умов воєнного стану. *Молодь і ринок*. 2024. № 5 (225). С. 122–127.
2. Лукашук М. А. Теоретико-методологічні засади дослідження інноваційних процесів в системі освіти. *Гуманітарний вісник ЗДА. Сер. Філософія*. 2018. № 72. С. 146–154.
3. Поляк О. Планування та моніторинг якості освіти в Україні в умовах війни. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Педагогіка*. 2022. № 2 (16). С. 45–47.
4. Смолінчук Л. С. Інтернаціоналізація вищої освіти: виклики та нові можливості. Актуальні проблеми вищої професійної освіти : збірник наукових праць. Київ : Національний авіаційний університет, 2023. С. 130–134.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-22>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Немченко Т. А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

У контексті глобальних викликів та національних трансформацій, спричинених військовою агресією, питання розвитку кадрового потенціалу вищої освіти в Україні набуває особливої актуальності та стратегічної значимості, позаяк науковий потенціал та перспектива формування високоякісного людського ресурсу становитиме основу повоєнного відновлення якості людських ресурсів. Актуальність даного питання обумовлена необхідністю швидкого відновлення і трансформації освітньої системи в умовах глибоких соціально-економічних і політичних змін для забезпечення позитивних зрушень в економіці, що є необхідним в кризових умовах повоєнного розвитку. Війна завдала серйозних втрат освітнім установам, насамперед, внаслідок фізичних руйнувань інфраструктури, втрати людських

ресурсів та міграції науково-педагогічного персоналу. Поряд із цим, виникає потреба в адаптації освітніх програм до нових реалій, викликаних прискореними темпами цифровізації та глобалізації, пришвидшеним розвитком країн з розвиненою економікою, поглибленням рівня економічного та соціального розриву між Україною та світовими лідерами. Все це актуалізує потребу підтримки та розвитку наукового потенціалу, зокрема в сфері вищої освіти [1].

Кадровий потенціал університетів відіграє центральну роль у формуванні нових фахівців, які здатні реалізовувати стратегії повоєнного розвитку країни. Інноваційний підхід до підготовки кадрів і формування нових компетенцій стає необхідною умовою для інтеграції України в міжнародне наукове співтовариство та підвищення конкурентоспроможності її випускників на глобальному рівні [2].

В свою чергу, ЗВО зіштовхуються із рядом проблем, що зумовлюють потребу формування стратегічного бачення перспектив подальшого розвитку. Зокрема, військова агресія зумовила зростання міграції населення, насамперед молоді, що значно скоротило перспективу нарощення кількісного та якісного складу молодих науковців. Втрата частини молодого населення та кваліфікованих спеціалістів через вимушену еміграцію або участь у воєнних діях створює суттєву проблему для кадрового відновлення ЗВО. В той же час варто зауважити і про зниження фінансування ЗВО, позаяк логічно, що урядові витрати зосереджуються на відбудові критичної інфраструктури, обороні та соціальних виплатах, що в свою чергу зменшує фінансування освіти й науки. Частка ЗВО, особливо в південних та східних областях України, зазнали фізичних руйнувань через воєнні дії. Варто зауважити і на психологічну травмованість суспільства, що загалом негативно позначається на працездатності, загальному морально-психологічному кліматі, мотивації в ЗВО.

Перспективи розвитку кадрового потенціалу вищої освіти України в повоєнний період є складним та багатограним процесом, що потребує комплексного підходу та глибоких структурних змін. Відновлення кадрового потенціалу буде відігравати ключову роль у відродженні освітньої системи та забезпеченні конкурентоспроможності науково-освітнього сектору на міжнародній арені, де першочергову роль відведено грамотній державній політиці та реформам, спрямованим на підтримку вищої освіти через інвестування у підготовку і розвиток кадрів [1]. Важливим завданням держави постає залучення молодих науковців, стимулювання їхньої кар'єрної та наукової діяльності, насамперед за рахунок реалізації програм фінансової підтримки, забезпечення соціальних гарантій, тощо.

Крім того, важливою передумовою підтримання та нарощення кадрового потенціалу є формування дієвої системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів. В умовах змін світових освітніх тенденцій і технологічних зрушень, ЗВО повинні активно впроваджувати вказані програми, зокрема у галузі цифровізації та застосування новітніх освітніх технологій. Важливу роль в даному процесі має відігравати міжнародне співробітництво, активізація інтеграції України у світовий освітній простір, зокрема за рахунок залучення до міжнародних академічних мереж, участі у грантових програмах, розвитку партнерських відносин з провідними закордонними ЗВО.

Можемо прийти до висновку, що повоєнний етап має стати періодом глибоких трансформацій, коли кадровий потенціал буде відігравати ключову роль у відновленні та модернізації освітнього процесу, наукової діяльності та інтеграції вищої освіти України в глобальний світовий простір. Відповідно, розвиток кадрового потенціалу вищої освіти України у повоєнний період потребуватиме системного та стратегічного підходу, який включатиме як національні реформи, так і активне співробітництво з міжнародною спільнотою. Лише комплексна взаємодія держави, освітніх установ, наукової спільноти та міжнародних партнерів дозволить забезпечити відновлення та модернізацію вищої освіти, зробивши її конкурентоспроможною на глобальному рівні та здатною досягати стійкого розвитку у швидкозмінному середовищі.

Література:

1. Ківалов С. В. Формування кадрового потенціалу закладами вищої освіти в умовах війни. *Актуальні проблеми політики*. Одеса, 2023. Вип. 72. С. 5-10.
2. Слатвінський М., Цимбал-Слатвінська С. Кадрова політика закладів вищої освіти в умовах кризових викликів. *Економічні горизонти*, 2023, № 4(26), С. 19–26. URL:[https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(26\).2023.291784](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291784)